

مجموعه آجودانیه

۱۸ نجی سنه

جزوه عدد : ۶۱

غره محرم ۱۳۱۵

زمان حرب - و - وظیفه مطبوعات

ایکی قوم متجاور آهمنده وقوعه گلان بر محاربهده هر قوم کنددی اردوسنک حالندن خبردار اولمقده نه قدر انماک گوسترسه و بو انماک کنده نه رتبه تلاش و تهالک اظهار ایتسه معذوردر .

— بر اردو ندر ؟

— هر فردی بر عالمه نك محصول حیاتی ، بناء علیه هیئت مجموعه سی منسوب اولدینی ملک شاهد موجودیتی در .

بر اردو بر وجود مشترکدر ؛ اوله بر وجودکه هر عضوی افراد قومدن بر عالمه نك خلاصه حیاتندن تشکل ایتشددر . بو حالحده او وجود مشترکک هر هانکی عضوی متأثر اولسه ویره چکی الم واضطراب بر عالمه دگل عموم افراد ملته شاملدر .

اوله ایسه ملکک بر جهتنه تعرض ایدن دشمنه مواجه و بناء علیه حقوق قومی مدافع بولنان بر اردو ایچون ملکک شرقنده غربنده ، شمالنده جنوبنده . حاصلی داخلنده خارجنده نه قدر عالمه وار ایسه جمله سی آنک ایچون سلامتخوان ، جمله سی نصر تجمو ، جمله سی ظفر خواه ، و هریری حس واحد ایله متحس و پر خلیه اندر . هر ساعت ، هر آن ، هر لحظه بر بشارت ظفره انتظار ایدر .

تاریخچه مشهوردرکه :

اسپارته لی بر عورتک بش اوغلی بردن سفره کتمشدر ایدی . کندیدی حربک نتیجه سنه دائر حوادث بکلردی . بو انشاده پارلیردن بری شهره گلدی . قادین ترمه یه رک آندن جوادث صورتدی . — سنک اوغللرینک بشیده تلف اولدی .

جوانی و یردی . - بهی خبیث بن سکا آنلری صوریورم غوغادن خبر ویر ، دیدی . - بز مظفر اولدق - دینجه او والده ، اوحقیقی بنت وطن هان عبادتخانهیه شتاب ایله حرب معبودینه حمد و ثنا ایلدی .

ایشته شو فقره تاریخیه دخی بر اردو سراپا خمیره وطندن تشکل ایتمش بر وجود اولدیفنی و آنده جزو فردلرک دکل تکمیل وجودک دوشوندیگنی گوسترر .

قرون قدیمده بر اردونک حال و شانندن اوج صورته خبر آنه بیلوردی . بونک برنجیسی اردودن سوق اولنان تاتارلرک کتوردیکی محرات ، ایکنجیسی موقع حربدن گلان افرادک و یردیکی معلومات ، اوجنجیسی مواقع حربیده قریب یرلردن کچوب گلان اهل سیاحت و تجارتک مسموعاته بنا ایتدیکی روایات ایدی .

بواوج صورت استخباردن برنجیسی ، رسمیتی حسبیه بالطبع اعتماده صالح ایدی . فقط بازیجه حربده ، غالبیت کبی مغلویت دخی داخل احتمال اولدیفنی ایچون اگر بر جنگده غلبه خصم طرفنده واقع اولمش ایسه ، تلافی مافاته قدر ، آنی بعض مرتبه تأویل و یاخود عکس صورته تحویل ایدرلر و بو طریقله خلقلک شوق و غیرتی یأس و فتوره دوشمکدن اسیرگرلر ایدی .

بعض دفعهده خصم مقابلی اغفال قصدیه سردارلر قوتلرینک آزلفنی ، اردولرینک انتظامسزلغنی اشاعه ایتدیررلر ایدی .

ایکنجی واسطه استخبار غث و سمیندن خالی دگلدی . طبیعت بشر افراط و تفریطه میال اولدیفندن هر شخص بر حادثهینی طبیعتک سوق و ایجاب ایتدیگی یولده نقل و حکایه ایدر . اوائلده اوج آیده بر خبر آنه میان یرلرده ، زمانمزده اوج دقیقه اول حادث اولان بر وقعیه اوج دقیقه صکره اطلاع ممکن ایکن ، ینه مصیبت دلالغته هوسکار ، و یا طوبیدی بر خبری ایران مبالغاتی بیله حیرتده براقه جق صورتده اغرایه طرفدار اولانلرک بر حقیقی بیك شکلده تصویر ایتدکلرینی گوروب ایشیدبورز .

اوجنجیسی بتسون بتسون اهمیتدن بری ایدی . چونکه راویلرک یا غرض .

خالص و یا تحقیق ناقص اربابندن بولملری احتمالدن بعید اولمديغىسدن، ویردکلری خبرلرک صحت و کذبیه حکم اولیه مزدی .

اسکی زمانلرده بر حربک حقیقتدن آنجق سفرک ختامنده خبر آله بیلور ایدی . مدنیت حاضره نك هر شیده گوستردیگی تبدلات و بوتبدلانك علل غایبه سندن اولان تکملات سایه سنده فن حربک صورت تطبیق واستمالی فصل دکشمش ایسه محارباتک تفرعاتیده او تبدله تبعیتدن قورتیله مامشدر . تجارتیه یگی یگی طریقار اعداد و کشاد ایدن واپورلر، تیمور بوللر، تلغرافلر و بونلرک منادیلکی خدمتده بولان مطبوعات، محارباتک احوال و وقعاتی کونی کونسه، بلکه ساعتی ساعتیه، حتی عینی عینیه دنیانك درت طرفیه ایصال ایچون بر عصر اول یشایانلرک خیال و خاطرندن یکمامش واسطه لر احضار ایلشدر .

مطبوعاتک هنگام حربیده کی خدمتی یک مهم در . فقط بو خدمتدن استفاده ایتمه نك طریقاری نی یلیلیدر . حتی خصم متقابلی شامرتمقله استحصال فوایدی دخی مطوعاتک عهدیه همتیه حواله ایتمیدر . و حتی غزیه لفظی بیله و قتیه و ندیکده حوادث حربیه نی نشر ایچون احداث اولان و زرقیه (غزیه) دیلان سکک مقابله نده صانلدیغی ایچون علم اولوب قالمشدر .

زمانمزلک الکیوک رجال حربیه سندن اولان جنرال فون در غولتس (ملت مسلحه) نامه کی تالیفنده مطبوعاتک زمان حربیه عاند اولان خدمت و وظیفه سنی شو صورتله تعیین ایلشدر :

« استحصال معلومات ایچون وسائط مهمدن بریده مطبوعاتدر . فقط بو واسطه پای تختک الکی مهم اولان اوراق حوادی دگل . بلکه اهمیتسز اولان اوراق حوادث محلیدر . واقعا الکی ابو استحصال معلومات ایدن بر غزیه نك دخی کندی طرفک احوالی تمامیه نشر و اشاعه ایده مامسی طبیعی ایسده، بوراده دخی الکی جزوی شیلردن شایان اهمیت معلومات استنتاجی اصولیه مراجعت ایتمک لزومی تحقیق ایدر . اکثریا احوال و خصوصات سائر بر درجه یه قدر معلومات ویرمشدرکه اوده، دشمنه متعلق معلومات مکمله نك سیماسنی هوز سائر اولان نقاب خفینی رفع ایله میدانه

چبقارمق ایچسون جزوی بر روزگارک وزانسه، یعنی براز معلومات دهها اخذینه احتیاجدن عبارتدر .

« مثلاً غزنه‌نک برنده بر بیوک قوماندانک بولندینی محل ذکر اولنور . ویاخود محرری طرفندن منسوب اولدینی قطعاً عسکریه‌نک اسمی و بولندینی محل ذکر ایدلمش بر مکتوب نشر و احوال عسکریه ایله آیلیر . قوماندانلر صحتی وجهله ذکر ایدیلرک بر محاربه حکایه ایدیلور . بونلردن هربری حال منفردده بولندینی تقدیرده معلومات مکمله اعطا ایتمز ایسه‌ده هربری مقصده ایصال ایدن زنجیرک برر حلقه‌سنی تشکیل ایده‌بیلور . بوکا مصادره ایدیلان مکاتب، اسرای حربیه، یرلیر و سیاحلر طرفندن سرد اولبان افادات منضم اوله‌جق اولورسه شایان امنیت و اهمیت معلومات و نتایج استحصال ایدلمش اولور . انشای حربده کندی و طنمز مطبوعاتنه احتیاطکارانه طاورانمق خصوصی نه‌قدر توصیه ایداسه سزادر . استحصال حوادث مراقی گرچه افکار عمومی مملکت نظر ملاحظیه آله‌رق بس‌بتون منع ایدیلر من ایسه‌ده ، ینه ممکن اولدینی قدر بویولده نشراتی منعه چالشلیدر . بر طاقم آدمیره استحصال و اشاعه حوادث فرصتی و یریه جگنه مملکتک کسب وقوف ایتسنده بآس اولبان حوادثک نشرینی صادق و معتد آدمیره احاله ایلک اولی و احراردر . »

« قرال فرمدریق ، و قتیله اردوسنک مخبرلگنی کندیسی در عهده ایلدیگی گبی ، جنرال (شارن هوست) دخی شایان ستایش قهرمانلقلری و احوال سازه حربیه‌نی نشر ایچون قرارگاه عمومیده (بر جریده حربیه) تاسیسنی توصیه ایتمشیدی . فی الحقیقه مطبوعاته عدم امنیت ایله باقی کافی اولمیوب ، بلکه مطبوعاتی دولته نافع اولان یوللره سوق ایتک لازمدر »

جنرال فون درغولتساک بالاده‌کی مطالعاتی آره‌سندده سزاوار دقت بر ایکی فقره واردرکه شرح و ایضاحی فائده‌دن خالی دکلدر .

جنرال حضرترلری مقاله‌لرینک ایلک سطرندده « استحصال معلومات ایچون اولان وسائط مهممندن بریده مطبوعاتدر » دیدکدن صکره ایکنجی سطرندده

« فقط بو واسطه یای تختک اڅ مهم اولان اوراق حوادثی دگل، بلکه اهمیتسر بولنان اوراق حوادث محلیه در » دیمشدر در . باقلسه بو ایکنجی فقره نڅ ایکنجی جمله سی جمله اولایی حکمدن اسقاط ایدیور . حال بوکه جنرال فون درغولتس کتابی بر قوم مسلح و باخصوص بر ملت فاضله آرمه سنده تألیف ونشر ایتمش اولدیغندن، بو فقره دن نه مفهوم مراد ایلدکاریخی کتابی اوقویانلر استفهامده دوجار تردد اولملر .

هرکس بیلورکه اڅ ایو حوادث آلوب ویرن غزته لر یای تختک اڅ مهم ، اڅ جدی اوراق حوادثیدر . حال بوکه فون درغولتس پاشا اوراق عادیه حوادثی استحصال معلومات ایچون اڅ مهم عد ایله « بو واسطه بلکه اهمیتسر بولنان اوراق حوادث محلیه در » دیور .

ایشته شایان ایضاح جهتی بوراسیدر . بر مملکتک مهم اولان ویا مهم عد ایدیلان غزته لری نڅ اهمیتی نه ایله تعیین اولور ؟ البته تمثیلاتک کثریتله دگل . چونکه بوگون دها غزته سی یگر می بیڭ نسخه طبع ایلدیکی حالد یی ژورنال بر میلیون ۲۰۰ بیڭ نسخه طبع ایلدیور . دنیانک اڅ مشهور وَاڅ مهم غزته سی اولان تایمک تمثیلات یومیه سی ۷۵ بیڭی تجاوز ایتدیور . دهیلی تلغراف یومی ایکیش دفعه یدیشر یوز الی بیڭ نسخه دن بر میلیون ۵۰۰ بیڭ نسخه تمثیل ایلدیور . فقط عالم بیلورکه بر مسئله دولیده تایمک رأیی مستشهدات سیاسیهدن ومنسوب اولدینی قوم ویا رجال عصرک ترجمان لسانی عد اولدیور . تلغرافلر در حال جهان مطبوعاته نقلنده مسامراعت گوستریور . ده بانک کذا . فقط هیچ بر وقت (یی ژورنال) اڅ مباحث ومطالعاتی نظر اهمیته آلمیور . هیچ بر وقت بر میلیون ایکی یوز بیڭ دن عبارت اولان عظمت تمثیله حرمت اولمیور .

بر مملکتک مهم اولان اوراق حوادثی جلب وجمع ونقودی دگل منسوب اولدینی قومک منافع حقیقیه سی اس مقصد اتخاذ ایلش اوله جغندن وبرکره باره قزائق فکرندن تجرید مقصد ایدیلوبده آنک یرینه فکر خدمت قائم اولنجه ، ایفای وظیفه دن بشقه برشی دوشونلیه جگنندن، ملک وملت ایچون ملتزم اولان

خدمت مقصدی بلا عارضه، بلا غرض دوام ایدوب گیدز. و بونک لازمهی اولان بر جوق خواص و خصائصه دخی رعایت اوله رقی مطمح نظر هیج بر وقت دکشمز. ایکنجی طاقم ایسه مایع سیاه ایله نه قدر جوق بیاض کاغد قرار دیلورسه تار-یکخانه امیدک دخی اونسبتده اضافهی حاصل اوله جغنی بیلدکارندن، الک اوافق بر مسئلهی، بر مسئله مهمه قدر اعظام و یا هیج اهمیتی اولمان بر حادثهیی عوام فریبانه بر طاقم اغراقات ایله افهام ایدرلر. بو صورتله یا هیج برشی آگلانتش اولمز لر و یا خود جزوی بر سر رشته بیله ویرلما سنده دها زیاده منفعت اولان بر خصوصده یک جوق شی آگلانتش اولورلر. چونکه عقول عوام ایجازه دکل اطابیه مائلدر. زیر محاکمات فکریه دن عاجز اولانلر بر سطرلی بر حوادثک الی سطرلی تقسیرینی بر لکده گورمینه هیج برشی آگلایه مزلر.

هنکام حربده ایسه بو ایکنجی طاقم غزته لر آرزوی عوامی تطیب ایدم جک شیلری یک گوزل تقدیر ایدرلر. عوامک حربده بکلدیکی شی خبر ظفردر. اردونک قوتیدر. دشمنک یوز نفرینه قارشو کندی قوتنک اون بیك نفر دن زیاده بولندیغه ایانق استر. اردونک مهم نقطه لری طوتدیغنی، طوتدیغنی نقطه لرک مناعت طبعیه سی استحکامات صناعیه ایله بر قاندها تشبیه و تحکیم ایدلدیگنی، طوپلرک، مقابله کله جک دشمن طابورلری بر آنده یرلره سره جک مرتبه کثرته بولندیغنی، مهماتک بر اردویی دکل، بر قومی آفایه کفایت ایدم جک مقدارده اولدیغنی آرزو ایدر. هیج بر وقت، هیج بر احتمال ایله خبر مغلوبیت بکلمز. دوشمندیکی، غلبه، استدیکی غلبه، بکلدیکی ینه غلبه در. واقعا بر قومک خواص عالیه سندن معدود اولان بوگی آرزولره برشی دینله مز. دینلک لازم ایسه اوده تحسین و تبریکدر. ایسته عوام فریب اولان غزته لر بونی بیلور. بناء علیه استحصال معلومات ایچون نه قدر فداکارلیق اختیاری لازم کلورسه هیج برینی دریغ ایتمز. بو فداکارلغنک ثمراتی ایسه بره اون نسبتده اقتطاف ایده جگندن امیندر. فقط بوندن منسوب اولدیغنی هیئت اجتماعیه نه قدر مضرت تولد ایدم جگنی حساب ایتمز. اگر اوحسابی هم ایدر، همده حاصل ایدم جگی نتیجهیه اهمیت ویرمز ایسه دنیاده الک مضر، حتی خصم-

معرضدن زیاده دشمن وطن بر مخلوق اولسی لازم کلور. چونکه ویردیکی حوادثدن دائماً دشمن استفاده ایدر. خبر ویردیکی نقاط عسکریه ناک مناعت طبیعی و صناعیه سنی اوکرم نور. تعیین اولنان عسکرک مقدارنی، یرلشدیریلان طویلرک چانی، مهمانک نوعنی، درجه سنی آکلار، سوق ایله جکی عسکری اونسبتده تکثیر ایدر. یاخود مقابلنه پر آزشی سوقیله اوقوه جسمینی مشغول ایدرک بشقه برطریق تعرض آرار. ایشته فون در غولتس حضر تلرینک بالاده کی سوزلرینک معنای حقیقیسی بودر. مطبوعات مهمه ایسه دائماً احتیاط ایله اعطای حوادث و اعتدال دمله سرد مباحث ایده جگندن، اوکی غزته لرک نشر یاتندن دشمن هیچ بر وقت مستفید اوله منر. بلکه متضرر اولور.

محاربه حاضرده مطبوعات عثمانیه ناک مطبوعات یونانییه نسبتله آنخاذا ایله دیکی مسلک شایان تقدیر ایدی. باخصوص (ترجمان حقیقت) غزته سی گرنک دشمنه متعلق یازدینی مقاله لرده و گرنک ترتیبات عسکریه منر حقنده ویردیکی معلوماتده بحق نمونه امتثال اوله جق لسان اعتدال و احتیاطدن آیرلماشدر. دشمن نه قدر حقیر اولورسه اولسون آنی لزومندن زیاده استخفاف برنوع اعلان خفتدر. اگر حقیر ایسه تحقیر نه لزوم وار. حقیر اولوبوده عظیم الاقدار ایسه استحقاق ایله قدرینه خلل، قوتنه ضعفمی کلور. ایشته ترجمان حقیقت بورالزینی رفقای خدمتنه پدرانہ برلسانله نصیحتدن آیرلماشدر. ترجمان حقیقت کبی شیخ المطبوعات اولان بر غزته یه یاقیشانده بو ایدی.

جنرال فون در غولتس «آشای حربده کندی و طمنز مطبوعاتنه احتیاطکارانه طاور اتمق خصوصی نه قدر توصیه ایدلسه سزادر. استحصال حوادث مراقی اگرچه افکار عمومی مملکت نظر ملاحظیه آله رق بسبتون منع ایدیله منر ایسه ده ینه ممکن اولدینی قدر بو بولده نشریاتی منعه چالشملیدر.» توصیه سنده بولنیور.

فون در غولتس بر عسکر اولدینی ایچون مطبوعاتنه نظر حرمتی دریغ ایدر یور ظن ایدلما ملی در. فوندر غولتس هم فون حربیه ده یگیدن قاعده لر وضع ایده جک قدر متفنن بر عسکر، هم ده قومی آره سنده سرافرازان ارباب قلدن و بناء علیه

طرفدار نشریاتدر . جنرالک بوتوصیه سی زمان حربه منحصردر . باخصوص آلمانیاده مطبوعات اکثریت اوزره موسویلرک ایدی' منفعتده برر آلت تجارت اولدینی و بو قومک اکتساب ثروته اولان انهماک عامه جهانک معلومی بولدینی جهتله وطن- برور اولان بر آلمان عسکرینک بویله بر توصیهده بولمقلنی ضروریدر . بزدهده حال بوکا یقیندر . چونکه مملکتمزده ترکجمن بشقه انگلیز ، فرانسر ، آلمان ، بلغار ، روم ، ارمنی ، اسپانیول لسانلرنده متعدد غزتلر نشر ایدلمکدهدر . بونلرک برطاقی ایسه ایدی' اجانبده بولنیور . برطاقیده ملت اعتباریله اسلامه اجنبی' جنسیت اعتباریله محاریمزه منتسب ، مذهب اعتباریله ینه اوطرفه منجذبدر . بناء علیه آلمانیاده برجنرالک لسان واحده نشر اولنان مطبوعات توصیه احتیاطایله برابر حکومتهده بونلرک نشریاتی منعه چالشمسنی اخطاری حقی اولنجه ، بزده بولزوم برقات دها تشید ایدر . « برطاقم آدمیره استحصال واعاشه حوادث فرصتی ویریه جگنه مملکتک کسب- وقوف ایتمسینده بآس اولیان حوادثک نشرینی امین وصادق اللره تودیع ایتمک احراردر » قولیله آلمانیا مطبوعاتک نهکی ایدی' منفعتده بولنیدینی سویلش اولیورلر . بوسوز همان عینی عینده ، طبق طبقه بزم مطبوعات محلیه من حقندهده قابل تطبیقدر . چونکه مطبوعات مملکت ، بر ایکی ال مستثنای اولق اوزره ، عموماً مکب منفعت اولانلرک ایدی' استفاده سنده آلت اغراضدر .

بز هیچ بر وقت (قبل الطبع) معاینه مطبوعات طرفداری دکلز . حتی بوندن دولت وملت فائده چیقمقدقن بشقه تحصیل ایده جک مضرتی ده رقله ، استاتیستیکله اثباته مقتدرز . فقط زمان حربده ایش بشقه لشور . اولیه بر زمانده شدتله (سانسور) طرفداری یز . حتی بوسانسورک (سیویل) بر سانسور دکل ، (میلتر) یعنی عسکری بر سانسور اولمسنی آرزو ایدرز . چونکه بر غزته جینک بش اون غروش زیاده قزائمق غرضیله یازمجنی بر حوادث ویا بیله رک بیله رک افشا ایله جگی برراز ، حربک مقصد منفردی اولان غالبیتی عکسنه تحویل ایتمک مستبعد دکلدر .

حتی بروسیا مؤلفین عسکریه سندن مشهور میر آلا ی بلومه (سوق الجیش)

نامنده کی تألیفك ۱۲۶ نجی صحیفه سنده " یکدیگرینه ضد بر طاقم منافعی موازننده
طوئقی ایچون الك اعلا واسطه ارکان حربیه هیئت عمومیه سنك دشمندن صاقلامق
اسمئدیگی حوادثی بر صورت منتظمه ده اوله رق نشر ایتمی در " دیمشدر .

دیمك كه میر آلاى بلومه بو امر مهمی سوق الجیش ایچون كتاب یازاركن - لاله
تتمات مقصددن عد ایلمش . دیمك كه عسكره متعلق حوادث حربیه نی عسکر اولمیانلر
طرفندن نشره جواز ویرمیدرك . آنك بر هیئت عسکریه . همده ارکان حربیه نامنه
نشرینی الزم کورمش . زیرا حربی اداره واجرا ایدن عسکر اولدینی جهتله حربیه
متعلق استخبارات و حوادثك ماهیاتی تقدیر دخی عسکره عائددر .

بز آلمانیا - فرانسه محاربه سنه یاشدك . حتی او تاریخده مسلك نشریاتده
بولنبوردق . آلمان غزته لرینی ده کوردك . فرانسز غزته لرینی ده . فقط اولکیلرینی
حز ومانه برلسان ایله یالکز موقع فعله کلمش وقعه لره ترجان ، ایکنجی قسمی ایسه
قرار ویریلان تداییر عسکریه نی قبل الاجرا طنطنه لرله اعلانده یکر بان گورر ایدك .
بناء علیه یه تکرار ایدرز . مطبوعات عثمانیه هرشیدن اول منفعت مملکتی تأمل
ایله دشمنی مستفید ایده جك نشریاتده نه قدر احتیاط وامساك ایدرسه وطن وملت
او قدر مفید اولورلر .

ابوالضیا توفیق

